

Ամերիկայի Արեւելեան թեմէն ներս

ՍՈՒՐԲ ՎԱՐԴԱՆ ՄԱՅՐ ՏԱՃԱՐԻ ՕԾՄԱՆ 40-ԱՄԵԱԿԸ

Նիւ Եորք քաղաքի սրտին վրայ բոյն դրած գեղակերտ Ս. Վարդան Մայր Տաճարի օծումը կատարեց երջանկայիշատակ Վազգէն Ա. Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսը՝ Ապրիլ 28, 1968 թուականին:

Անցնող քառասուն տարիներու ընթացքին՝ Ս. Վարդան Մայր Տաճարը եւ անոր յարակից Ամերիկայի Արեւելեան թեմի Առաջնորդարանն ու մշակութային կեդրոնը, եղան թեմի հաւատացեալներու հոգեւոր, մշակութային եւ ընկերային կեդրոնը: Մայր Տաճարի հայկական ճարտարապետական ոճն ու կառոյցը ուշադրութեան առարկան դարձան ու կը դառնան Նիւ Եորքի բնակիչներուն եւ այցելուներուն:

Ս. Վարդան Մայր Տաճարի 40-ամեակը պիտի նշուի զանազան ձեռնարկներով, նկարչական ցուցահանդէս եւ երաժշտական յայտագիր՝ Հինգշաբթի Յունիս 19-ին, Կիրակի Հոկտեմբեր 12-ին՝ հանդիսաւոր Ս. Պատարագ եւ մասնաւոր հոգեհանգստեան պաշտօն մահացած կնքահայրերու եւ հիմնադիրներու հոգիներու խաղաղութեան համար: Նոյն օրը՝ յատուկ հանդիսութիւն մը երիտասարդներու համար եւ ապա ճաշկերոյթ եւ յայտագիր Հայկ եւ Ալիս Գալուքճեան հանդիսասրահին մէջ: Տարուան ընթացքին առիթ պիտի տրուի թեմի բոլոր ծովներուն՝ որպէս զի նշանակուած Կիրակի օր մը, իրենց հոգեւոր հովիւներով, դպրաց դասերով եւ հաւատացեալներով այցելէն Մայր Տաճար եւ մասնակցին Ս. Պատարագին:

Յոբելինական այս հանդիսութեանց կազմակերպման համար կազմուած է մասնաւոր յանձնախումբ մը՝ նախագահութեամբ առաջնորդ Գերշ. Տ. Խաժակ արքեպս. Պարսամեանի, մասնակցութեամբ առաջնորդական փոխանորդ Տ. Հայկազուն ծ. վրդ. Նաճարեանի եւ լուսարարապետ Տ. Մարտիրոս քինյ Չեւեանի եւ զոյգ ատենապետութեամբ Լին Պէլէրեանի եւ Սանտրա Շահինեան Լայթնըրի:

Նկարչական ցուցահանդէս

Հինգշաբթի Հունիս 19, յետ միջօրէի ժամը 5:30-ին Մայր Տաճարի ներքնասրահին մէջ տեղի ունեցաւ նկարչական ցուցահանդէս, զոր կազմակերպած է ծանօթ արուեստասէր եւ արուեստագէտ Վիքի Շոդակ Յովհաննէսեան:

Իր տեսակին մէջ բացառիկ ցուցահանդէս մըն էր այս: Շատ ճաշակաւոր կերպով ցուցադրուած էին 33 արուեստագէտներու գործերը, որոնք կը ներկայացնէին անցեալը, ներկան եւ ապագան: Առաջին անգամն էր որ բազմաթիւ հանրաժանօթ արուեստագէտներու՝ ինչպէս Արշիլ Կորքիի, Ռուբէն Նաքեանի, Ուիլլեմ Սարոյեանի, Յովսէփ Փուշմանի, Սարգիս Խաչատուրեանի, Սոս Մելիքի եւ Սիմոն Սամսոնեանի կողքին կային նոր ու տաղանդաւոր արուեստագէտներու անուններ, որոնցմէ քանիսին գործերը առաջին անգամն էր որ կը ցուցադրուէին: Մեծ թիւով արուեստասէրներ ներկայ գտնուեցան այս ցուցահանդէսին:

Յուցահանդեսի բացման խօսքը կատարեց Մայր Տաճարի լուսարարապետ Արժշ. Տ. Մարտիրոս քինյ Չեւեան: Խօսք առաւ նաեւ Կարգադիր Յանձնախումբի ատենապետ Սանտրա Շահինեան Լայթնըրը: Յուցահանդեսի կազմակերպիչ Վիքի Շողակ Յովհաննէսեան իր խօսքը սկսաւ հետեւեալ բառերով. «Եթէ հաւատքը Եկեղեցւոյ առաքելութիւնն է, այն ատեն գեղարուեստական արտայայտութիւնները արուեստին առաքելութիւնն են»: Ապա ներկայացուց ներկայ գտնուող արուեստագէտները եւ իր խորին շնորհակալութիւնը յայտնեց առաջնորդ Գերշ. Տ. Խաժակ արքեպս. Պարսամեանին, Մայր Տաճարի լուսարարապետ Արժշ. Տ. Մարտիրոս քինյ Չեւեանին եւ Կազմակերպիչ Յանձնախումբի բոլոր անդամներուն:

Առաջնորդ Գերշ. Տ. Խաժակ արքեպս. Պարսամեան իր խօսքին մէջ գոհունակութիւն յայտնեց որ գեղարուեստը գնահատող հոծ բազմութիւն մը ներկայ գտնուելով այս բացառիկ ցուցահանդեսին՝ միասնաբար կը նշեն Ամերիկայի Արեւելեան թեմի պատմութեան մէջ մասնաւոր նշանակութիւն ներկայացնող այս հանգրուանը: Շնորհակալութիւն յայտնեց Կարգադիր Յանձնախումբի ատենապետներուն եւ անդամներուն, ինչպէս նաեւ ցուցահանդեսը կազմակերպող Վիքի Շողակ Յովհաննէսեանին: Սրբազան Հայրը անդրադարձաւ Ս. Վարդան Մայր Տաճարի օծման՝ կատարուած երջանկայիշատակ Վազգէն Ա. Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսին կողմէ եւ ըսաւ որ անցնող քառասուն տարիներու ընթացքին Մայր Տաճարը եղած է հաւատքի եւ մշակոյթի կեդրոն մը եւ կը շարունակէ իր այս առաքելութիւնը: Շնորհակալութիւն յայտնեց նաեւ Ուիթնի թանգարանի տնօրէն Ատամ Ուայնպըրկի, որ անձնապէս ներկայ էր, եւ որ ազնուաբար միայն մէկ օրուան համար տրամադրած էր Արշիլ Կորքիի աշխարհահռչակ նկարը՝ «Արուեստագէտը եւ իր մայրը» խորագիրով: «Քառասուն տարի առաջ մեր նախորդները ամէն գոհողութիւն յանձն առին՝ որպէս զի իրականացնեն Մայր Տաճարի գաղափարը: Եւ այսօր մենք երախտագիտութեամբ եւ հպարտութեամբ կը յիշենք զանոնք՝ օրհնելով անոնց բարի յիշատակը: Ս. Վարդան Մայր Տաճարը դարերէ եկող մեր հաւատքի ու ժողովուրդի ներկայութեան խորհրդանիշն է այս Նոր Աշխարհին մէջ: Հայ-Ամերիկեան մեր գաղութը ոչ միայն վերապրողներու եւ հաւատացեալներու համայնք մըն է՝ այլ ստեղծագործողներու եւ անոնց պահպանման նպաստողներու համայնք մը», ի մէջ այլոց ըսաւ Սրբազան Հայրը:

Երաժշտական Յայտագիր Մայր Տաճարին մէջ

Երեկոյեան ժամը 7:30-ին՝ Ս. Վարդան Մայր Տաճարին մէջ տեղի ունեցաւ երաժշտական ճոխ յայտագիր՝ մասնակցութեամբ միջազգային համբաւ վայելող երեք արուեստագէտներու՝ սօփրանօ Լուսին Ամարայի, դաշնակահար Շահան Արծրունիի եւ թաւջութակահար Անի Ազնաւուրեանի:

Մայր Տաճարը գրեթէ ամբողջութեամբ լեցուած էր արուեստասէր հանդիսականներով:

Մայր Տաճարի դասին մէջ, պատուանդանի մը վրայ գետեղուած էր պոչաւոր դաշնամուր մը: Յայտագիրին բացումը կատարեց վարպետ դաշնակահար Շահան Արծրունի, որ հնչեղային կատարեալ նրբութեամբ, բարձրարուեստ ինքնավստահութեամբ եւ զարմանալի արագութեամբ մեկնաբանեց Արամ Խաչատուրեանի կարգ մը գործերը:

Զարմանահրաշ սոփրանօ Լուսին Ամարա, այժմ 83 տարեկան, շարունակեց յայտագիրը օփերային երկու արիաներով: Անոր ձայնային ջինջ առողջանությունը, յստակ ելեւելներն ու համոզիչ մեկնաբանությունները կրնան օրինակ հանդիսանալ երիտասարդ արուեստագետներուն: Յայտագիրի աւարտին՝ ան երգեց Ռոմանոս Մելիքեանի դառն տրամադրութեամբ «Վարդը», Կոմիտասի սրտագեղ «Կռունկ»ը եւ «Լէ Լէ Եաման»ը, ինչպէս նաեւ Էտկար Յովհաննէսեանի ոգեւորիչ «Երեւան-Էրեբունի»ն:

Թաւջութակահար Անի Ազնաւուրեան, որ նորեկ մը կը նկատուի հայկական շրջանակին մէջ, սկսաւ իր յայտագիրը Ադամ Խուտոյեանի «Սոնաթ»ով՝ յօրինուած մենանուագ թաւջութակի համար: Անոր նուագէն ի յայտ կու գար որ ան կը սիրէ թաւջութակ նուագել եւ իր ոգեւորութիւնը զուգորդուած է իր արուեստին: Անոր թէքնիք վարպետութիւնը եւ երաժշտական հասկացողութիւնը մեծապէս կ'ազդեն անոր կատարողական արուեստին վրայ: Ան շարունակեց յայտագիրը՝ նուագելով Էդվարդ Միրզոյեանի խոհական «Փռէմ»ը եւ Աղեքսանդր Յարութիւնեանի կորովի «Էմբրօմբօի» գործերը:

Շահան Արծրունի, որ համակարգողն էր երաժշտական այս յայտագիրին, նուագակցեցաւ Լուսին Ամարայի եւ Անի Ազնաւուրեանի:

Յաւարտ յայտագիրի գործադրութեան՝ առաջնորդ Գերշ. Տ. Խաժակ արքեպս. Պարսամեան շնորհակալութիւն յայտնեց արուեստագետներուն եւ ներկաներուն, նոյն ատեն յիշեց որ Մեթրոփոլիթըն Օփերայի փայլուն աստղերէն Լուսին Ամարան իր մասնակցութիւնը բերած է Ս. Վարդան Մայր Տաճարի օծման արարողութեան:

Նկարչական ցուցահանդէսին համար տրամադրուած սրահներու բարեգարգումը կատարուեցաւ շնորհիւ Տէր եւ Տիկին Տէյվիտ Գասպարեաններու նուիրատուութեան, իսկ երաժշտական յայտագիրի գործադրութիւնը կարելի դարձաւ շնորհիւ «Էտուրտ եւ Կրսէյս Ալեքսանեան Հիմնադրամ»ի յատկացումին:

Թէ՛ նկարչական ցուցահանդէսը եւ թէ՛ երաժշտական յայտագիր վայելքի պահեր պարգեւեցին բոլոր ներկաներուն, որոնց մէջ կը գտնուէին ՄԱԿ-ի մօտ Հայաստանի Հանրապետութեան մնայուն եւ լիազօր դեսպան Արմէն Մարտիրոսեան եւ իր ազնիւ տիկինը, Եկեղեցիներու Ազգային Խորհուրդի ատենապետը եւ իր ազնիւ տիկինը, եկեղեցական հայրերը, ծանօթ արուեստագետներ, գրագետներ, դաստիարակներ եւ ազգային դէմքեր: Անոնք ջերմապէս գնահատեցին Ամերիկայի Արեւելեան թեմի Առաջնորդարանի այս բացառիկ նախաձեռնութիւնը, շնորհաւորեցին Ս. Վարդան Մայր Տաճարի օծման 40-ամեակը եւ իրենց սրտաբուխ շնորհակալութիւնները փոխանցեցին առաջնորդ Գերշ. Տ. Խաժակ արքեպս. Պարսամեանին:

ԴԻԻԱՆ ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆԻ